

ството между дългогодишния опит на един ерудиран учен и ентузиазма на един млад човек. Този труд включва всички материали и данни от изследванията на проф. П. Бакалов, а също материали и резултати, получени от Ив. Николов. Свидетел съм на работата върху този труд и затова ще си позволя да отбележа, че Ив. Николов изнесе главната тежест при оформянето на тома. Във връзка с това уместно е да се отбележи, че всеки млад човек е щастлив да получи своя първи тласък в науката от учен като проф. П. Бакалов, но радостното е, че Ив. Николов остана верен на своя учител и даже само при консултациите той го пишеше за съавтор до последната година от живота му.

След пионерските работи на П. Бакалов Ив. Николов има най-голямата заслуга за опознаването на терциерната и плейстоценската фауна от бозайници. Неговите таксономични заключения винаги са подкрепени с подробни анатомични данни.

Когато инженер-геологът Ив. Николов започна да изследва фосилни останки от гръбначни, той бързо разбра необходимостта от задълбочени познания по анатомията и се включи във факултативно изучаване на анатомията на гръбначните животни във Ветеринарномедицинския институт. Но палеонтологията на гръбначните животни изисква не само дълбоки познания от различни области, в т. ч. и по анатомията, но и изкусни ръце, способни да моделират. Още в ранните си трудови години Ив. Николов се беше занимавал и с леярство и този опит му осигури забележителни успехи във възстановяването на редица загубени части от скелети на гръбначни животни.

За задълбочени изследвания върху род *Hirragion* през 1973 г. на Ив. Николов беше присъдена научната степен кандидат на геолого-минералогическите науки.

Едно от най-забележителните дела на Ив. Николов е реставрирането и монтирането на уникалния скелет на *Deinotherium* от с. Езерово, Пловдивско. След

подробни анатомични изследвания на този скелет и след сравнителни проучвания на материал от други музеи Ив. Николов обобщи своите резултати върху филогенезата и разпространението на този род, които за съжаление останаха непубликувани.

За работата си по реставрирането и монтирането на скелета на дейнотериума Ив. Николов получи международни награди на Международния фестивал на филми в Мадрид (1972) и на Третия международен салон за изобретения в Женева (1974).

- В течение на около 20 години Ив. Николов установи и изследва над 30 нови находища на бозайна фауна в България, изучи над 60 фосилни вида гръбначни животни, предимно бозайници от терциера и плейстоцена, в т. ч. и 9 нови за науката вида, разработи въпросите на еволюцията и филогенезата на хипарионите и дейнотериумите, установи и изследва фосилни находки от крокодили в Маришкия басейн, установи непознато находище на рептилии в пустинята Гоби (МНР), уточни стратиграфията на редица терциерни и плейстоценски седиментни комплекси, в които са намерени останки от фосилни гръбначни животни.

Това са резултати, които издигнаха авторитета на Ив. Николов на равнището на световно признат специалист.

През 1975 г. Ив. Николов премина на работа в Националния природонаучен музей, където една година по-късно беше избран за старши научен сътрудник и ръководител на отдел „Геология“. В битността си на сътрудник в НГМ Ив. Николов прояви качества на организатор, активен общественик и ръководител.

Иван Николов си отиде много рано от живота, но остави забележителна бразда в полето на българската палеонтология. Неговите трудолюбиви ръце и всеотдайното му сърце вложиха своя принос в градежа на българската палеонтология.

Т. Г. Николов

Михаил Владимирович Муратов (1908—1982)

През 1982 г. почина видният съветски тектоник Михаил Владимирович Муратов — чл.-кореспондент на АН СССР и почетен член на Българското геологическо дружество. Неговата кончина е голяма загуба както за съветската наука, така и за всички страни от района на Средиземноморие-

то и Средния Изток, на които той посвети много от своите трудове.

Михаил Владимирович Муратов е роден на 13 март 1908 г. в Москва. Започва да следва геология през 1924 г. и завършва МГУ през 1930 г. Впоследствие житейският му път е тясно свързан с МГРИ —

Москва, където той осъществява близо 50 години преподавателска дейност. Първоначално чете курс по „Геология на СССР“, по-късно става завеждащ катедра „Исторична геология“, а от 1957 г. оглавява и кабинет по „Тектоника на Средиземноморието“. Той е основател на т. нар. „Кримска геоложка практика“ в МГРИ.

Михаил Владимирович Муратов защитава кандидатска дисертация през 1938 г., а през 1948 г. е д-р на геолого-минералогическите науки. През 1959 г. е избран за професор, а от 1962 г. е член-кореспондент на АН СССР. Теренните му изследвания са главно в Крим, Кавказ и Средния Изток. Много трудове на Муратов осветляват геологията на Черно море.

Михаил Владимирович Муратов развиваше и много широка международна дейност. Той беше редактор, а по-късно и главен редактор на „Тектонската карта на Европа 1:2 500 000“ (1964—1982). Много активно участвуваше и в почти всички по-големи форуми на европейските геолози, като направи значителни регионални приноси върху структурата и еволюцията на Алпийския орогенен пояс и неговото Прдземие.

Името на Михаил Владимирович обаче е особено тясно свързано с България и българската геоложка наука и практика. През 1949 г. в своята монография „Тектоника и история на развитието на Алпийската геосинклинална област в Южен СССР и прилежащите му страни“, която излезе като т. II от „Тектоника на СССР“, Муратов предложи свое, ново тектонско райониране на нашата страна. Тази синтеза той доразви впоследствие през 1960 г. във връзка с ХХI международен геоложки конгрес в Копенхаген.

Синтезата на Михаил Владимирович Муратов беше посрещната с интерес от българската геоложка общественост. В България, Източна Сърбия и Македония той разграничи един Македоно-Родопски междинен масив (геантиклинала) между северния и южен клон на Алпийския ороген, а северно от него — външните и вътрешните зони на Балкана. Към „външните зони“ той отнесе голямата „Старопланинска мегаантиклинала“ (антиклинорий), а към „вътрешните зони“ — „Краищидния“ и „Пловдивско-Бургаския“ синклинорий и „Странджанския антиклинорий“. Източния Балкан Муратов обособи като „синклинорий върху мегаантиклинорийте на външните зони“ (1960), продължаващ пространствено в Крим и Голям Кавказ.

Михаил Владимирович Муратов разви своята тектонска синтеза само по литературни източници и във връзка с регионалната тектонска структура на Балканите и в Причерноморието. По-късно вече той има възможността да посети неколккратно България и да провери и защити на място редица от своите възгледи (1963—1965). Повечето от тях залегнаха в първото издание на „Тектонската карта на Европа 1:2 500 000“ (1964). М. В. Муратов беше и консултант по изготвянето от Комитета по геология на „Тектонската карта на НРБ в мащаб 1:200 000“. Със своята голяма научна ерудация, с широката си обща култура, но същевременно и с присъщата си скромност и отзивчивост той остави завинаги у българските геолози силни впечатления и спомени. Българската геоложка общественост ще тачи вечно неговия принос.

П. М. Гочев

Първа национална младежка школа по геология

Идеята за Националната младежка школа по геология се зароди през пролетта на 1982 г. сред група млади научни сътрудници и специалисти в Геологическия институт и ЛГСЗОТ при БАН. Първоначално се планираше в школата да вземат участие около 50—60 човека. Интересът към мероприятияето обаче надхвърли предвидените очаквания и към края на месец март 1983 г. в учредения организационен комитет се получи заявки за участие от 200 млади специалисти до 35-годишна възраст от 17 организации. За почетен председател на Организационния комитет бе избран акад. Ек. Бончев, за председател проф. д-р г. м. н. Ив. Велинов, за зам.-председатели: доц. к. г. м. н. В. Бресков-

ска — декан на ГГФ на СУ, доц. к. т. н. Т. Велинов — директор на ПГП и КГ. ст. н. с. I ст. к. г. м. н. Хр. Дачев — директор на НИПИ, ст. н. с. к. г. м. н. Л. Кузманов — зам.-директор на ИО „Редки метали“, проф. М. Минков — директор на ЛГСЗОТ и зам.-директор на ЕЦНЗ на БАН, за организационен секретар н. с. к. г. м. н. Сп. Чочов, за научен секретар н. с. к. г. м. н. Ст. Шанов и куратор ст. н. к. г. м. н. И. Илиев.

Първата национална младежка школа по геология се организира от Съвета на младите научни работници и специалисти под патронажа на ЦК на ДКМС и Секретариата на БАН.